

Muukonsaari historian todistajana

AJANKOHTA		LUE LISÄÄ		
	1,9 miljardia vuotta sitten	Muukonsaaren kallioselänteet syntyivät	saimaageopark.fi	
	n. 117 000 vuotta sitten	Jääkausi alkoi Suomessa ja Suomi peittyi jään alle	saimaageopark.fi	
	n. 12 000 vuotta sitten	Muukonsaari oli jäätikön edustalla olleen Baltian jääjärven pinnan alla. Jääjärven pohjalle, Kallioselänteiden painanteisiin muodostui hienoainespitoisia maita, jotka paljastuivat veden alta Baltian jääjärven pinnan äkillisesti laskiessa noin 11 600 vuotta sitten.	saimaageopark.fi	
	n. 10000 vuotta sitten	Jääkausi päättyi ja ensimmäisiä asukkaita alkoi saapua Suomen niemelle. Yksi nykyisen Suomen vanhimmista asutusalueista on Kuurmanpohja, joka sijaitsee n. 20 km Muukonsaaresta kaakkoon. Myös läheisiltä saarilta on löytynyt jälkiä varhaisesta asutuksesta.	Laakso Ville. 2008. Joutseno. Teoksessa: Etelä-Karjalan maisema- ja kulttuurialueselvitys, osa 2. Etelä-Karjalan liitto.	
Esihistoriallinen aika	Kivikausi	n. 5 700 vuotta sitten	Jäämassat sulivat painamasta maankuorta, maa alkoi kohota ja kallistua kohti kaakkoa. Vesi alkoi tulla etelässä kunnes Vuoksi puhkesi kohti Muinais-Laatokkaa. Kivikauden ihmisiä asui tuolloin Saimaan rannalla ja heidän elämänsä muuttui oleellisesti. Vuoksen puhkeaminen johti veden pinnan alenemiseen ja vanhat asuinpaikat jäivät kauas järven rannasta. Kaikkiaan Joutsenosta tunnetaan noin 30 kivikautista asuinpaikkaa, joista noin puolet on Kuurmanpohjan alueella ja loput Saimaan saarissa.	Laakso Ville. 2008. Joutseno. Teoksessa: Etelä-Karjalan maisema- ja kulttuurialueselvitys, osa 2. Etelä-Karjalan liitto; Halinen Petri 2015. Kivikausi. Teoksessa Haggrén Georg, Halinen Petri, Lavento Mika, Raninen Sami ja Wessman Anna. 5. p. 2025. Muinaisuutemme jäljet. Suomen esi- ja varhaishistoria kivikaudelta keskiajalle. Gaudeamus.Viljandi.
		n. 2000 eKr	Maanviljely alkoi kehittyä keräilytalouden rinnalle. Saimaan eteläosasta löytyy merkkejä, että maanviljely alkoi jopa 3500-3000 vuotta sitten. Vanhin ohranjyvä on peräisin Turun seudulta, mutta vanhimmat viljelyn merkit löytyvät Itä-Suomen järviolueelta. Ensimmäisiä viljelykasveja olivat ohra ja syysruis. Lisäksi on viljelty pieniä määriä herneitä, papuja, naurista ja kaalia.	Vanhanen Santeri. https://www.helsinki.fi/ uutiset/kulttuuri/ohra-oli-esihistoriallisen-ajan-tarkein-viljelykasvi-suomessa ; Mökkönen, Teemu. 2010. Kivikautinen maanviljely Suomessa. Finnish Heritage Agency. https://www.researchgate.net/publication/303174159_Kivikautinen_maan_viljely_Suomessa
	1500 eaa	Kivikausi päättyi. Kivi- ja pronssikautisista aluksista todistavat toistaiseksi vain kalliomaalaustemme veneiksi tulkitut kuvat ja löydetty muinaismelat ja kotimaiset melotut haapiot.	Vilkuna Janne. 1986. Prehistoric Paddles from Central Finland. The Maritime Museum of Finland Annual Report 1984–1985, 8–12.	
	1500 – 500eaa	Pronssikausi. Kaupankäynti oli vaihtokauppaa. Suomalaiset vaihtoivat oravannahkoja ja hylkeenrasvaa esimerkiksi pronssiin keihäänkärkiin, kankaisiin, koruihin ja suolaan.	Lavento Mika. 2015. Pronssi- ja varhaismetallikausi. Teoksessa Haggrén Georg, Halinen Petri, Lavento Mika, Raninen Sami ja Wessman Anna. 2025. Muinaisuutemme jäljet. Suomen esi- ja varhaishistoria kivikaudelta keskiajalle. Gaudeamus.Viljandi.	
	500 eaa – 1300	Rautakausi. Asutus keskittyi rantojen tuntumaan, koska viljelykseen sopivat maapohjat olivat usein entisiä vesistöjen pohjia. Kalastuksella ja metsästyksellä oli edelleen suuri merkitys ja vesistöjä pitkin oli helppo kulkea läpi vuoden.		
		1200-luvun loppu	Esihistoriallinen aika päättyi Etelä-Karjalassa 1200-luvun lopulla, kun alue siirtyi Ruotsin kruunun hallintaan.	
Ruotsin vallan aika	1600-luvulla	Muukonsaaren asutusta voidaan asiakirjalähteiden avulla jäljittää 1600-luvun puoliväliin saassa tuolloin asuneeseen Jöns Muckoon, joka joutui monen muun kruunun talonpojan tavoin luovuttamaan tilansa lahjoitusmaaksi. Uusi maanomistaja kapteeni Johan von Nandelstadt perusti Karsturannan säterin 1650 aikoihin.	Vuori Pertti. 1991. Wärrönlähti-Punnanlahti-Muukonsaari. Tulentallojain Tarinoita VI. Punnanlahti-Pöyhänniemi kylätoimikunta. Joutsenon Kotiseutuyhdistys.	
	1649	Lappeenrannalle myönnettiin kaupunkiprivilegiot, kaupankäynti lisääntyi ja myös Muukonsaarelta vietiin tuotteita myyntiin Lappeenrantaan.		
	1712	Tsaari Pietari Suuren päätöksellä Pietarista tuli Venäjän pääkaupunki. Pietaria rakennettiin voimallisesti ja sen väkiluku kasvoi nopeasti. Suomesta vietiin Pietarin markkinoille halkojen ja muun puutavaran lisäksi mm. voita. Kesällä lotjat ajoivat Muukonsaaren ohi Lauritsalaan, josta rahtia ajettiin hevosilla Uuraaseen ja sieltä edelleen Pietariin. Rahdinajosta tuli vähitellen Lappeenrannan ja Joutsenon seudun talonpoikien pääelinkeino.	Räihä Antti. 2020. Alamaisuus, arki ja nälkä. Teoksessa: Korjonen-Kuusipuro Kristiina, Laakso Ville, Räihä Antti, Tikka Marko ja Kohvakka Mikko. Taipalsaaren historia. Oma Moa o paremp saaressakii ko vieras moa mantereessa. Ss. 79 – 173. Otavan Kirjapaino Oyj.	

	1700-1721	Suuri Pohjansota toi venäläismiehityksen ja myös Johan von Nandelstadtin jälkeläiset joutuivat poistumaan Karsturannan säteristä. Suuren Pohjansodan jälkeen alkoi Ison vihan aika, jolloin Venäjä valtasi Viipurin 1710 ja jatkoi hyökkäystä Suomeen. Kruunun virkamiehet pakenivat kohti Ruotsia ja talonpojat piiloutuivat syrjäisille salomaille ja Saimaan saariin.	Vuori Pertti 1991. Wärrölahti-Punnanlahti-Muukonsaari. Tulentallojain Tarinoita VI. Punnanlahti-Pöyhänniemi kylätoimikunta. Joutsenon Kotiseutuyhdistys.
Venäjän aika – Vanha Suomi	1741-1743	Pikkuvihan aika. Venäjän ratsuväen, kasakoiden ja husaareiden raa'at ryöstöretket hävittivät armotta Ruotsin puoleista rajasetua. Taloja hävitettiin ja lisäksi oli velvollisuus majoittaa, ruokkia ja kuljettaa venäläisiä sotilaita. Venäläisten hävitysimmä kohdistui lähinnä itäiseen Suomeen, jossa oli käyty taisteluja. Lappeenrannan taistelun jälkeen venäläiset aloittivat hävitysretket, joista ensimmäisinä kärsivät Jääski, Ruokolahti ja Joutseno. Turun rauhassa 1743 Etelä-Saimaa siirtyi Venäjän alaisuuteen.	Räihä Antti. 2020. Alamaisuus, arki ja nälkä. Teoksessa: Taipalsaaren historia. Ss. 79 – 173.
	1800-luvulla	Saimaalla liikkui talonpoikien purjelotja ja lastiveneitä sekä tukinuittoa. Sahateollisuus Saimaan rannoilla kukoisti. Savon ja Pohjois-Karjalan kauppa kääntyi Pohjanlahdelta kohti keisarikunnan pääkaupunkia Pietaria. Talvella hyvien rekikielten aikaan laudat vedettiin Viipuriin, ja varastoitiin lastattavaksi ulkomaille. Rahdinajo oli yleisintä talvisaikaan marraskuusta maalis-huhtikuulle. Kesällä rahtia ajettiin hevoscarryyillä. 1810-luvulla alkoi rahdin hintakilpailu ja rahdin hinta kaksinkertaistui viidessä vuodessa.	Räihä Antti. 2020. Alamaisuus, arki ja nälkä. Teoksessa: Taipalsaaren historia. Ss. 79 – 173; Vuori, Pertti 1981. Tulentallojain Tarinoita II. Joutsenon Kotiseutuyhdistys.
	17.9.1809	Haminan rauhassa koko Suomen alue liitettiin Venäjään ja Vanha Suomi yhdistettiin Suomen suuriruhtinaskuntaan vuonna 1812.	
	1833	Suomen ensimmäinen höyrylaiva, Ilmarinen, lähti ensimmäiselle matkalleen 10.8.1833 Joutsenoon. Laiva saattoi hinata jopa viisi lotjaa. Kuljetusten nopeus saatettiin ennakkoida huomattavasti paremmin kuin aikaisemmin.	Vuori Pertti. 1981. Tulentallojain Tarinoita II. Joutsenon Kotiseutuyhdistys.
	1800-luvun puolivälissä	Joutsenoon alettiin rakentaa kivinavettoja. Muukoksen tilan navetan kiviseinästä löytyy vuosiluku 1869.	Vuori Pertti. 1981. Tulentallojain Tarinoita II ja VI. Joutsenon Kotiseutuyhdistys.
Venäjän aika	1856	Saimaan kanava avattiin, tervahöyryjen vetämiä lotjia kulki Saimaalla kohti kanavaa. Saimaan etelärannan ja Viipurin välinen rahdinajo maakuljetuksena loppui, mutta sen sijaan alkoi syntyä telakoita laivojen rakentamiseen ja korjaamiseen. Eteläisellä Saimaalla lähes jokaisessa rantapitäjässä perustettiin 1880-luvulla omia höyryalusyhtiöitä.	Tikka Marko. 2020. Uutta aikaa kohti. Teoksessa: Taipalsaaren historia. Ss. 174-263; Vuori Pertti. 1981. Tulentallojain Tarinoita II ja VI. Joutsenon Kotiseutuyhdistys; Ropponen Jari.1997. Joutsenon historia.
	1903	Matkustajaliikenne alkoi Saimaalla 1800-luvun alussa rahtiliikenteen oheispalveluna. Saimaan alueen matkailullinen vetovoima lisääntyi 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa Punkaharjun maisemien, Olavinlinnan ja Olavin Kylpylaitoksen tunnettuuden myötä. Savonlinnaan perustettiin Saimaan Höyrylaiva Osakeyhtiö vuonna 1903 ja sen lippulaivaksi hankittiin seuraavana vuonna Paul Wahl & Co:n Varkauden telakalla rakennettu matkustajahöyrylaiva Savonlinna, joka liikennöi Savonlinna-Lappeenranta -väliä vajaassa seitsemässä tunnissa.	Talka Anu & Luoto Jukka. 2007. Pien-Saimaan kulttuuriretkiopus. Etelä-Karjalan museo, Taipalsaaren kotiseutuyhdistys, Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö ja Taipalsaaren kunta;
	1906 ja 1908	Vuonna 1906 Joutsenoon perustettiin Honkalahden saha, jonne kuljetettiin sahattavia tukkeja uittamalla eri puolilta Saimaata. Vuonna 1908 perustettiin Osakeyhtiö Pulp, joka käynnisti sellun tuotannon Joutsenossa. Joutsenon tehtaat muuttivat näkyvät Muukonsaaren lounaisosista teolliseksi maisemaksi. Saha ja tehdas ovat toiminnassa edelleen.	Esim. Paperiliitto: Joutsenon osasto 23 historia: https://www.paperiliitto.fi/joutsenon-osasto-23/osaston-historia.html
	1917	Venäjän vallankumous puhkesi ja lamaannutti vuosisadan taitteessa Saimaan ja Pietarin välisen laivaliikenteen.	

Suomen itsenäisyyden aika

6.12.1917	Suomi itsenäistyi ja Venäjän raja siirtyi Lappeenrannan eteläpuolelle	
1924	Kruununprinssi Kustaa Adolf vieraili Muukonsaareissa partiolaisten vieraana.	Prinssi Gustaf Adolf: H. K. K. Prinssi Gustaf Adolf partioleirillä Muukonsaareissa. Ilta-Sanomat nro 154. 19.7.1934. Helsinki. Sivu 1. Lisää arkikkeleita liitteessä: Muukonsaaren artikkelit
1900-luvulla	Muukonsaareissa oli maanviljelytiloja: etelässä Paldanin ja Keräsen tilat, pohjoisessa Ruhakaisen talo ja Muukkosen tila. Vanha Muukkosen tila on rajautunut nykyisen retkikohteen länsipuolelle, josta edelleen löytyy mm. navetan rauniot.	Etelä-Karjalan perinnemaisemat -esiselvitys, Muukonsaari ja Sarviniemi.
1929	Honkalahden sahan johto oli rakennuttanut juhannuskokoin tavanmukaiselle paikalleen niin sanottuun Poikasaareen Muukonsaaren lounaispuolelle.	Kansan Työ nro 145. 27.6.1929. Digi.kansalliskirjasto; Valokuva Poikasaaren juhannusvietosta. Kuva nro 208. ELKA Hackman Oy, Pääkonttori - valokuvarekisterin kuvat, kuvan rajavuodet 1950 - 1960.
1963	Pohjois-Amerikan Yhdysvalloissa asuvat Matti ja Saima Muukkonen tekivät kauppakirjan Itä-Muukkosen tilan myymisestä Joutsenon kunnalle. Lainhuuto valmistui vuonna 1968, jolloin tilan nimeksi tuli Muukkonen.	Lappeenrannan kaupungin arkisto.
Keväällä 1968	Saimaan kanavan laajennus- ja kunnostustyöt valmistuivat suunnitelmien mukaisesti. Toukokuun 1968 lopussa koeajoon vuokrattu rahtilaiva Bore IX kulki ensimmäisenä laivana kanavan läpi Saimaalle. Suuria rahtialuksia alkoi purjehtia Joensuuhun tai Kuopioon hakemaan lastia.	
1985	Muukonsaaren pohjoiskärjessä oleva Lehmusniemen lehtoalue rauhoitettiin vuonna 1985. Valtion ympäristöhallinnon aluekuvauksessa neljän hehtaarin laajuista aluetta kuvaillaan ” <i>eteläsuomalaisittain kasvillisuudeltaan poikkeuksellisen edustavaksi ja monipuoliseksi</i> ”. Leirikeskusten pihasta lähtee noin kilometrin pituinen luontopolku, joka kiertää lehtoaluetta.	https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/natura-2000-alueet/muukonsaaren-lehmusniemi
31.12.2004	Joutseno muuttui kaupungiksi.	
2009	Joutseno liittyi Lappeenrannan kaupunkiin vuoden 2009 alusta	
2013	Lappeenrannan kaupungin nuorisotoimi luopui leirikeskusten käytöstä kesällä 2013. Paikka siirtyi Etelä-Karjalan virkistysalueasäitiön hoitoon. Aluetta kehitetään retkeilykohteena.	https://yle.fi/a/3-7395083
2020 helmikuussa	Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Liikennöinti Saimaan kanavassa päättyi ja samalla päättyi myös venäläisten turistien veneily Saimaalla.	
2021	Saimaa Geopark sai UNESCO Global Geopark -statuksen keväällä 2021. UNESCO Global Geoparkit ovat kansainvälisesti erittäin suosittuja matkailukohteita ja matkailullisen vetovoiman näkökulmasta ne ovat rinnastettavissa kansallispuistoihin ja UNESCO:n maailmanperintökohteisiin. Saimaan alueen toimijoiden yhteinen Saimaa ilmiö -kulttuuripääkaupunkihakemus ei johtanut toivottuun tulokseen, mutta sai aikaan paljon uusia aloitteita Saimaan alueen toimijoiden kesken.	Saimaa Unesco Global Geopark
2024	Muukonsaaren laiturit ja rantasaunan lauteet uusittiin ja mökkeihin tehtiin kunnostuksia. Saaren etelärantaan suunnitellaan kapulalossia, josta olisi luontopolku saaren läpi leirikeskukseen. Tavoitteena on saada kapulalossi käyttöön keväällä 2025.	https://saimaageopark.fi/